

Slechtvalken in Zuid-Holland 2020

In 2020 zijn in Zuid-Holland en Westelijk Noord-Brabant **45 territoria** vastgesteld, met zeker één tweede legsel. Bij 8 territoria is niet gebroed of is het onbekend of er echt is gebroed. Van de resterende **38* broedsels** zijn er **8* mislukt** en dus bleven er **30 succesvolle nesten** over.

Die 30 geslaagde nesten leverden **70 uitgevlogen jongen** op waarvan er 50 zijn geringd. Van die 50 jongen is het geslacht bepaald: 24 vrouwen (48%) en 26 mannen (52%).

Het **gemiddeld legbegin was 18 maart** en varieerde van 6 maart tot 3 mei (n=22). Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per geslaagd nest is 2,4 tegenover 2,6 in 2019. De **gemiddelde legselgrootte is 3,3** (n=21).

* Inclusief één 2e legsel, dus: 45 territoria en 46 broedpogingen

Veel broedpogingen in kraaiennesten in hoogspanningsmasten

Nieuwe Territoria

Dit jaar waren er een fiks aantal nieuwe territoria met geslaagde broedpogingen op hoogspanningsmasten: **Den Bommel, Raamsdonk, Zevenhuizen** (vorig jaar mislukt), **'s-Gravendeel** en 2 geslaagde territoria in visarend-nesten (!) in de **Biesbosch**.

Ook werden ongebruikte kasten succesvol in gebruik genomen: de nestkast op het gebouw van **Binnenlandse Zaken (Den Haag)** en de nestkast van **Heineken**, Zoeterwoude.

Op de toren van het **NH Hotel Leeuwenhorst, Noordwijk** is de nieuw geplaatste nestkast in gebruik genomen en leverde gelijk een geslaagde broedpoging op.

Bij **Isover in Etten-Leur** blijken naar verluid al jaren slechtvalken te “zitten”, dit zal verder moeten worden onderzocht.

Bij de spoorbrug bij 't Weegje, **Gouda** en de **Hefbrug Waddinxveen** en een Hoogspanningsmast in het midden van de Hoeksche Waard verbleven koppels slechtvalken maar kon geen broedpoging worden vastgesteld.

Hoeksche Waard

In de Hoeksche Waard konden we ineens 2 nieuwe paren verwelkomen. Nabij **'s-Gravendeel** broedde een “nieuw” paar en bracht daar op een kraaiennest minimaal 1 jong groot. “Nieuw” want Marco Vriens wist de ring van het vrouwtje af te lezen en daarbij bleek dat hij deze dame in 2018 ook al had afgelezen tijdens een mislukt broedpoging in Dordrecht.

Op een hoogspanningsmast wat meer in het **midden van de Hoeksche Waard** bivakkeerden ook 2 slechtvalken die meer dan gemiddelde interesse voor elkaar hadden. Gebaseerd op hun (helaas niet afgelezen) kleurringen ging het hierbij om een volwassen Nederlandse man en een Belgische jongedame. Opmerkelijk genoeg werd het oude kraaiennest waar de slechtvalken interesse voor hadden door de kraaien gedemonteerd en weer opgebouwd op een ander uiterste punt van de mast. Zowel de kraaien als de slechtvalken brachten geen jongen groot.

Het **westelijke paar** bracht 3 jongedames groot. De jongste daarvan werd helaas 2 maanden na het uitvliegen vlakbij het nest doodgereden terwijl ze langs de weg van een duif zat te eten.

Voor het **oostelijke paar** dat een jongeman en een jongedame groot bracht, was het einde van seizoen wel helemaal dramatisch: de jongedame werd ook gewond langs de weg gevonden (zie foto). In de Vogelklas bleek dat ze een verbrijzelde schouder had en daarom moet worden geëuthanaseerd. Nog dramatischer werd het toen eind november de volwassen man van dat territorium met **vogelgriep** werd binnengebracht, helaas met uiteindelijk hetzelfde resultaat. Opmerkelijk was dat deze oudervogel zelf in 2017 in dit territorium was geboren...

Het **Haringvlietbrug** paar had ook al pech: op 2 mei werd er in de buurt een volwassen slechtvalkvrouw met broedvlek gevonden. Zij is zo snel mogelijk (de dag erna) weer losgelaten en op 4 mei is de nestkast geïnspecteerd en die bleek toen leeg te zijn. Naar de oorzaak van deze feiten kunnen we alleen maar gissen...

Andere opmerkelijke gebeurtenissen

Dat het leven van slechtvalken een hard bestaan is blijkt ook wel uit andere locaties. Een territorium dat daar dan weer uitspringt is de **Waalhaven**, wat een slachthuis is

het daar ! In 2019 broedt daar slechtvalkvrouw **AKT (2015 Heerlen)** die al in eind mei, vers dood met verwondingen, onder de toren wordt gevonden. De jongen zijn dan nog niet eens uitgevlogen en worden later gedeeltelijk opgevangen in de Vogelklas. Op 28 maart 2020 worden er deels opgegeten resten van andere vrouw (**2018 Eindhoven**) gevonden. Op 28 mei 2020 wordt de ring van de dan broedende vrouw afgelezen (**2017 Aalsmeer**), misschien wel de moordenaarster van de 2 vorige dames. Op 11 juni ontvang ik een melding dat op een naastgelegen dak een andere vrouw (**2018 Aalsmeer**) dood is gevonden.

Ook bij de **Nehertoren in Leidschendam** is gevochten en hebben er (dames) wisselingen plaats gevonden. Het vrouwtje dat de afgelopen 3 jaar broedde is naar **Den Haag Binnenlandse Zaken** verhuisd en heeft daar succesvol gebroed. Verder zijn daar een juveniele Belgische dame en een Friese adulte dame gezien. Resultaat: wel eieren maar geen jongen.

Bij de **Merwedebrug** waren er 3 jongen: twee jongen van 14 dagen oud en één jong van 3 dagen, een verschil dus van 11 dagen. De levensverwachtingen van dit kleinste jong waren naar mijn verwachting erg klein. In 2017 was er in Rijswijk een vergelijkbaar geval en haalde het kleinste jong het ook niet. Maar deze benjamin was klaarblijkelijk een echte vechter want hij is gewoon uitgevlogen.

2 jongen van 14 dagen oud en ééntje van 3 dagen oud !

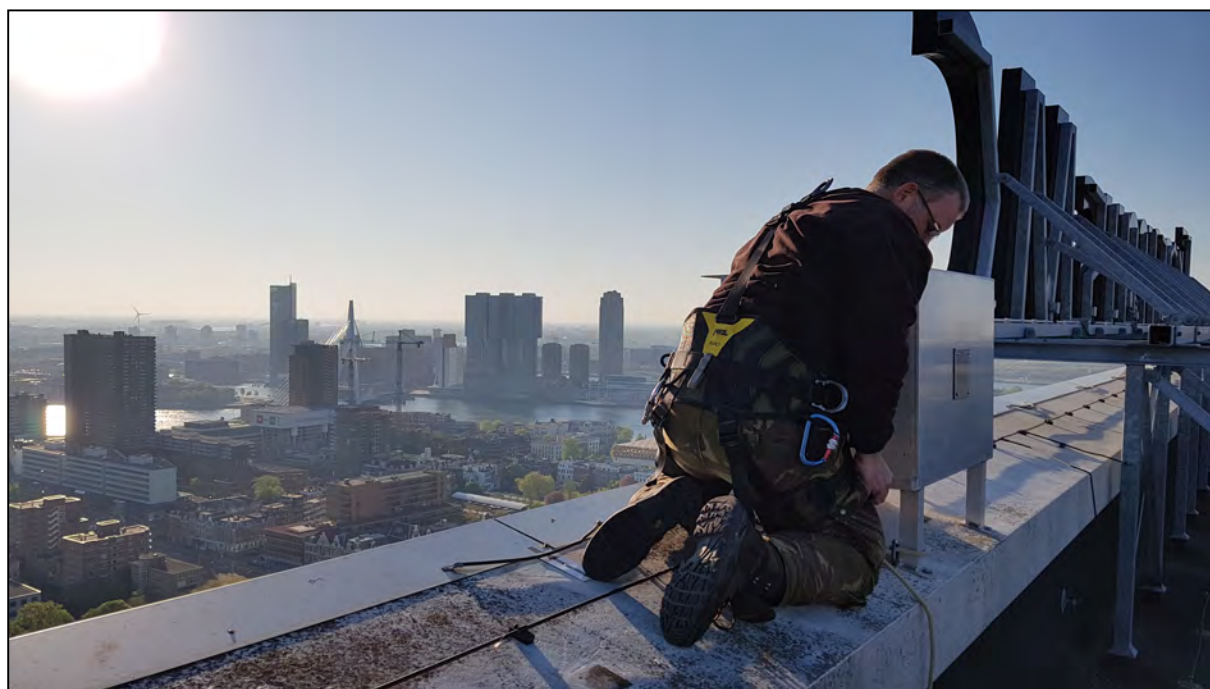
Bij de "**Jacobuskerk**" in Den Haag verdreef een zoon uit 2017 zijn eigen vader en bracht, dus samen met zijn moeder, 3 jongen groot. Dit verschijnsel komt niet vaak voor maar is wel vaker waargenomen: het gaat dan voor zover bekend altijd om jonge mannen die hun eigen vaders verdrijven. Opmerkelijk genoeg is aan het einde van het broedseizoen ook de vrouw daar verdreven uit het territorium, en dat terwijl ze daar al minimaal 7 jaar de dienst uitmaakte.

In **Leiden** verstoorden Nijlganzen het slechtvalkbroedsel van 4 eieren en een tweede legsel leidde helaas ook tot niets. In Delft (4 jonge slechtvalken uitgevlogen) waren ook nijlganzen actief en daar zijn nu tralies aangebracht om de nijlganzen buiten te

houden. Tralies werken goed bij torenvalkkasten maar die hebben geen sta-platform voor de kast. Mogelijk zijn tralies ook een oplossing om de nijlganzen uit slechtvalkkasten te houden. In Delft zijn de valken al weer in de kast geweest. Nu maar even afwachten of deze tralie-afstand ook werkelijk de Nijlganzen buiten houdt.

Het koppel van het **Erasmus MC** in Rotterdam broedde de afgelopen jaren op een richel aan één van de oude gebouwen. Dit gebouw staat op de nominatie om te worden gesloopt. Om de slechtvalken nieuwe woonruimte aan te bieden heeft het Erasmus MC twee nestkasten geplaatst, waarvan één prominent naast de letters op het hoogste dak en direct boven het logo op de muur waar de valken al graag zaten. Dit jaar is die kast inderdaad gebruikt: er werden 3 eieren gelegd en er vlogen 2 jongen uit.

De foto hiernaast toont de oude nestlocatie (2019)

*Nieuwe situatie: RVS nestkast op 120 meter hoogte, naast het logo.
Hoogtevrees is niet wenselijk, goede valbeveiliging wel !
Foto: Anton Van Meurs, Ecoresult*

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal territoria	45	34	36	35	32
broedpogingen	38 (100%)	29 (100%)	30 (100%)	31 (100%)	28 (100%)
geslaagd	30 (79%)	24 (83%)	25 (83%)	26 (84%)	22 (79%)
mislukt	8 (21%)	5 (17%)	5 (17%)	5 (16%)	6 (21%)
Legselgrootte gemiddeld	3,3 (n=21)	3,3 (n=15)	3,5 (n=17)	3,3 (n=15)	3,5 (n=13)
Aantal uitgevlogen jongen	70	63	76	72	52
geringd	50 (100%)	55 (100%)	60 (100%)	57 (100%)	41 (100%)
jongedames	24 (48%)	20 (36%)	25 (42%)	29 (51%)	18 (44%)
jongemannen	26 (52%)	35 (64%)	35 (58%)	28 (49%)	23 (56%)
jongen per geslaagd nest	2,4	2,6	2,9	2,7	2,4
Legbegin	6/3 - 3/5	1/3 - 31/3	2/3 - 23/4	2/3 - 13/4	3/3 - 20/4
gemiddeld	18/3 (n=22)	12/3	19/3	19/3	19/3

Met dank aan: Ad Kivits (Essent), Albert de Jong (Sovon), André de Baerdemaeker (BSR), Anton van Meurs (Ecoresult), Arend Lagrouw, Bas Kessels (Shell), Ben Vink (IHC), Arie Kwakernaak (NestkastLive.nl), Bart Pluijmers (Oceanco), Bart Vastenhouw (TU-Delft), Chiel Camping (RWE), Daan van der Groef, Dirk van Stralen, Ed Langbroek (Meneba), Els Marijs, Ferry van Stralen (Gunvor), Fons Bongers, Garry Bakker (BSR), Guido Aijkens, Harrie Timmermans, Hans vd Langekruis, Henk Baas (Gem. Zoetermeer), Henno MacDaniël (Tennet), Johan Quist (Bethlehemkerk), Joost van Wingerden, Marcel van Eijl (Uniper), Marco Coenradi, Martin Prins (RWE), Marco Vriens, Mark van der Zijden, Menno Kuiper, Nico Haanappel (Vliegasonie), Patrick den Ridder (Cargill), Peter Bultena (Uniper), Peter van Geneijgen (WSN), Renske van de Wetering (Uniper), Rian Willemen (RWE), Rob Jansson, Ronald in't Veld (SBB), Sander Elzerman, Sander Thuis, Teun Schoemaker, Thea van Gogh, Thomas van der Es (SBB), Ton Snijders (Uniper), Winfried van Meerendonk, Yvonne v/d Maat, de dierenambulances, de vogelasiels en de terrein eigenaren.

Groen = nieuw territorium/broedpoging (of eerste keer geslaagde of eerste keer geringd)

Zuid Holland - 2020	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Alphen ad Rijn, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	20-mrt
Biesbosch	Broedpoging met jongen	-	2	-
Biesbosch, Turfzakken	Broedpoging met jongen	-	4	-
Delft, Bouwkunde, TU-Delft	Broedpoging, jongen geringd	4	4	18-mrt
Den Bommel	Broedpoging met jongen	-	1	-
Den Haag, Bethlehemkerk	Broedpoging met jongen	3	3	15-mrt
Den Haag, Binnenlandse Zaken	Broedpoging, jongen geringd	4	3	10-mrt
Den Haag, Jacobuskerk	Broedpoging, jongen geringd	4	4	10-mrt
Dordrecht, Merwede brug	Broedpoging, jongen geringd	-	3	12-mrt
Dordrecht, Polder de Biesbosch	Mislukt	-	-	-
Gouda, t Weegje	Territorium	-	-	-
HaringVlietBrug	Territorium	-	-	-
Hoeksche Waard Oost	Broedpoging, jongen geringd	3	2	3-apr
Hoeksche Waard Texaco-N217	Territorium	-	-	-
Hoeksche Waard West	Broedpoging, jongen geringd	-	3	13-mrt
Hoeksche Waard, Gravendeel	Broedpoging met jongen	-	1	-
Krimpen a/d IJssel, Stormpolder	Mislukt	3	-	-
Leiden, Uniper Centrale	Mislukt	2	-	3-mei
Leiden, Uniper Centrale (2 ^e Legsel)	Mislukt	4	-	12-mrt
Leidschendam, Neherparktoren	Mislukt	2	-	-
Noordwijkerhout, Hotel Leeuwenhorst	Broedpoging, jongen geringd	-	3	16-mrt
Rdam, Erasmus Medisch Centrum	Broedpoging, jongen geringd	3	2	17-mrt
Rdam, Europoort, Gunvor (Q8)	Broedpoging met jongen	-	1	-
Rdam, Waalhaven, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	3	2	29-mrt
Rdam, Maasvlakte, Uniper Centrale	Broedpoging, jongen geringd	4	2	11-mrt
Rdam, Meneba Meel, Brielselaan	Territorium	-	-	-
Rdam, Pernis, Shell	Territorium	-	-	-
Rijswijk, Klokkentoren	Mislukt	-	-	-
Waddinxveen Hefbrug	Territorium	-	-	-
Zevenhuizen, Eendrachtspolder	Broedpoging met jongen	-	1	-
Zoetermeer, Gemeentehuis	Mislukt in eifase	3	-	-
Zoeterwoude, Heineken	Broedpoging, jongen geringd	3	1	28-mrt
Zwijndrecht, Oceanco (Heerema)	Broedpoging met jongen	-	3	-

Zeeland - 2020	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Goes, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	13-mrt

Noord Brabant - 2020	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Alphen NB, Willibrordus kerk	Territorium	-	-	-
Bergen Op Zoom, Cargill	Broedpoging, jongen geringd	4	4	14-mrt
Etten-Leur, Isover	Territorium	-	-	-
Geertruidenberg, RWE Amercentrale	Broedpoging, jongen geringd	3	1	13-mrt
Geertruidenberg, RWE Amer9	Mislukt in jongenfase	-	1	-
Heijningen, Bayards	Broedpoging met jongen	-	2	-
Loon op Zand, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	2	2	27-mrt
Moerdijk, RWE	Broedpoging, jongen geringd	-	3	9-mrt
Moerdijk, Silo VliegGasUnie	Broedpoging, jongen geringd	3	2	19-mrt
Raamsdonk HSM	Broedpoging met jongen	-	1	-
Roosendaal, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	2	6-mrt
Sprang-Capelle, HSM	Broedpoging met jongen	-	2	-